

ET NYT NATURCENTER PÅ ECV

Baggrund

Brønshøj-Husum er med sine 650.000 m² vandoverflade en blå bydel. Fæstningskanalen og Utterslev Mose er markante og interessante naturområder og Brønshøj-Husum Lokaludvalg ser et meget stort potentiale i at etablere et Naturcenter på Energi Center Voldparken (ECV). Herudover kunne det være interessant at arbejde med en række satellitter (voldanlæg/ udsigtstårne mv) fra Kagsmosen til Utterslev Mose. Der kan også være et perspektiv i at indgå i et samarbejde med Strefj i Bispebjerg og Gladsaxe Kommunes Byøkologiske Center.

Ideen med et naturcenter på ECV er beskrevet i bydelsplanen (2011 + 2012) og optræder i Visionen for Energicenter Voldparken (2010) og i et skitseforslag for ECV fra 2011.

Naturcentrets profil

Som afsæt for arbejdsgruppens opgave med at indkredse naturcentrets særlige profil kan der tages udgangspunkt i fire dimensioner:

Ferskvandsystemet

- Sanseskonkrete oplevelser med dyre- og plantelivet i og omkring Utterslev Mose og fæstningskanalen. Store akvarier på selve Naturcentret.
- Anskueliggørelse af Københavns ferskvandssystem gennem interaktive modeller
- Leg med vand – som i Vandværkstedet
- Utterslev Mose's og Vestvoldens historie
- Vandets økologiske kvalitet
- Klimatilpasning – afledning af regnvand – skybruds – også som interaktive modeller

Biologisk mangfoldighed

- Københavns kommune har sin strategi for biologisk mangfoldighed fokus på en række indsatsområder i (fæstningskanalen) og Utterslev Mose ” Utterslev Mose er et stort naturområde ved variation og mangfoldighed i naturtyper og i de processer, som foregår i bevoksningerne”
- En væsentlig problemstilling i hele strækket fra Kagsmose, Vestvolden og Utterslev Mose er invasive plantearter samt tilgroning af krat, hvorfor aktiv naturpleje med le, og med får vil være oplagte indsatsområder på frivillighedsområdet og som led i naturpædagogiske aktiviteter for de større børn i området.
- bynære natur – mindre plejede end den bynære natur i parkerne
- flydende øer som beskæftigelsesprojekt?

Bæredygtigt byggeri

Naturcentret skal i sit arkitektoniske udtryk harmonere med Energicentret og planerne for udbygningen heraf. Samtidig skal naturcentret i sit formmæssige udtryk spille sammen med den omgivende natur.

Bæredygtighed i byggeriet skal sikre minimale driftsomkostninger til el og varme. Herudover bør et naturcenter indtænke en meget stor grad af bæredygtighed i materialevalget? Udover livscyklusaspektet vil det bæredygtige materialevalg og de håndværksmæssige teknikker der kendetegner bæredygtigt byggeri erfaringsmæssigt give godt indeklima og en rar atmosfære. *Vugge til vugge* princippet¹ kunne fungere som et muligt kvalitetsparadigme for etableringen af Naturcenteret.

Ambitiøse målsætninger i forhold til bæredygtighed i byggeriet, det arkitektoniske udtryk og lokalernes funktionalitet vil være afgørende i forhold til at trække fonds/puljemidler til projektet. Der skal findes en balance mellem at ville noget nyt og ambitiøst på den ene side og på den anden side basere sig på gennemprøvede løsninger.

Det sociale ansvar

- Naturcentret vil blive lokaliseret i et område med massive sociale problemstillinger og bør have et særligt fokus på hvorledes de naturpædagogiske aktiviteter og faciliteter kan engagere børn og unge i området. Naturcenterets tilbud skal kunne imødekomme de

¹ http://www.vuggetilvugge.dk/cadle_byggeri.html

lokale, sociale problemstillinger og dermed vil forslaget om et Naturcenter ligge i tråd med Udviklingsplanen for Tingbjerg/Husum. Et tilbud til de udsatte unge kunne eksempelvis være i form af projekter med dyrehold, der på en og samme tid bidrager til bæredygtig naturpleje, skaber ansvarsfølelse, tillid og læring, giver sansekongkrete oplevelser i samværet med dyrene, når de afgræsser området.

Målgruppen

- Vuggestue/Børnehavebørn fra 0-6 år
- Skoleelever
- Familier
- Udsatte unge fra lokalområdet
- Foreningslivet (i eftermiddags og aftentimerne)
- Kursister fra kommuner og erhverliv

Finansiering og etablering

Der skal igangsættes en dialog med forvaltninger og interessenter. Det skal undersøges, hvorledes ønskerne til naturcentret, kan gøre projektet interessant for private og offentlige puljer og fonde. Naturcenter skal for at kunne tiltrække interesse fra eksterne kilder kunne noget nyt i forhold til såvel det pædagogiske indhold, det arkitektoniske udtryk, den sociale interaktion og bæredygtighed i drift og materialer.

Udover pulje og fondsmidler er det muligt at udvikle og etablere Naturcentret gennem partnerskaber med producenter af byggematerialer og bygningskomponenter.

Drift

Naturcentret kan forestilles integreret i Energicenter Voldparken, der ejes af Københavns Ejendomme. Naturcenteret vil organisatorisk kunne forankres i Kontoret for Bæredygtig Udvikling i Børne- og Ungdomsforvaltningen, der i forvejen driver en lang række naturskoler i København og Nordsjælland, og som udover den faglige ekspertise og netværk råder over et effektivt bookingsystem.

Energicenter Voldparken er etableret som selvejende institution, og er i driftsmæssig forstand organiseret som en socialøkonomisk virksomhed, blandt andet i form af en cateringvirksomhed, der laver mad til de 450

børnehavebørn, der hver dag opholder sig på ECV. I Herstedhøje Naturcenter er det i høj grad Skovhjelperne, der er et udviklings- og beskæftigelsesprojekt for udviklingshæmmede, der varetager de daglige driftsfunktioner. Kunne vi tænke en socialpædagogisk/ økonomisk virksomhed i mere direkte tilknytning til Naturskolen?

Endvidere kan også det frivillige engagement være en central drivkraft i aftentimer og i weekender. ECV rummer et frivillighedscenter og er base for et mangfoldigt foreningsliv. Herudover eksisterer der i tilknytning til Utterslev Mose et aktivt foreningsliv ligesom lokale afdelinger af de store naturorganisationer og spejderne kan tænkes at kunne løfte forskellige drift og formidlingsopgaver.

Der skal identificeres en forretningsmodel for Naturcentret, herunder hvad der kan være af indtægtsdækkende virksomhed.

Et naturcenter med fokus på biologisk mangfoldighed og ferskvandssystemer vil kunne komplementere de eksisterende tilbud, som kommunens naturskoleordning har i dag. Der mangler bynære lokaliteter, og Børne- og Ungeforvaltningen vil gerne have en større fleksibilitet og variationen af tilbud indenfor naturformidling. Børne- og Ungeforvaltningen vil gerne indgå i en partnerskabsaftale, og de ser det som en mulighed at benytte deres bookingsystem og naturfaglige kompetencer som en del af en samlet finansiering, hvor der skal findes midler til markedsføring, aktiviteter, husleje mm. BUF vil gerne indgå i en arbejdsgruppe, der undersøger muligheden for en mere konkretiseret profil og en driftsløsning – gerne med lokale aktører.

Interessenter

Som mulige interessenter fra ideudvikling til konkretisering og driftsløsning er undervejs i processen følgende:

EnergiCenter Voldparken, kommunens forvaltninger, spejderne, Friluftsrådet, Naturstyrelsen, Lokale- og Anlægsfonden, Københavns Ejendomme, PULS-samarbejdet, nabokommuner, Realdania, Skolerne, SFO'er og klubber, Børneinstitutioner, foreninger, naturorganisationer, m.fl.

Hvor skal det ligge?

Naturcenterets placering på EnergiCenter Voldparken vil blive drøftet efter en vurdering af centerets profil, målgrupper og driftsløsning. Af overvejelser om placeringen, står der i Skitseforslaget for EnergiCenter Voldparken, at et Naturcenter kan placeres i forlængelse af en multihal. Det vil give mulighed for at udnytte de fælles faciliteter i forhold til cafe, toilet mm. Naturcenterets

størrelse er ifølge skitseplanen: 260 m² + 260 m² depot. Miljøudvalget har peget på, at for at få mere plads på udearealerne, kan der alternativt placeres et naturcenter op mod grusarealet ved Fæstningskanalen eller i den østvendte gymnastiksal. En ny gymnastiksal kan så opføres der, hvor det nuværende forslag om et naturcenter er lokaliseret.

Proces

Vejen videre frem

Som udgangspunkt foreslå vi, at processen tænkes i fire faseforløb, organiseret på forskellig vis.

Idéudviklingsfase	Konkretiseringsfase	Anlægsfase	Driftfase
2013	2014 - 2015	2016	2017 -
Arbejdsgruppe	Arbejdsgruppe	Styregruppe	Styregruppe
		Projektledelsesgruppe	Driftsgruppe

Lokaludvalget nedsætter en arbejdsgruppe, der har ansvar for de første to faser. Herefter vil det videre arbejde med at etablere og drive naturcentret blive organiseret på anden vis, sandsynligvis i form af en styregruppe, der tager de overordnede beslutninger samt en projektledelse, der står for etableringsfasen og en driftsgruppe, der tager hånd om den daglige drift af naturcentret.

Arbejdsgruppens opgaver

Arbejdsgruppens opgaver i de første to faser er som følger:

1. Forbedring af nærværende procesplan
2. Idéudvikling
 - a. Inspirationer fra ind- og udland på naturpædagogiske tilbud via eksempelsamlinger, foredrag og ekskursioner
 - b. workshops / fremtidsværksted
 - c. Eksperimenter
3. Indkredsning af driftsmodel og finansiering
 - a. Socialøkonomisk virksomhed, Københavns Ejendommers rolle, hovedbrugeraftaler ift. pædagogiske tilbud, Naturcentret som kursussted etc.)

- b. Planlægning af budgetforhandlingsproces og politisk ejerskab
 - c. Interessenter der ønsker at være med til at bruge naturcentret (vuggestuer, børnehaverskoler, klubber, SFO'erspejdere, naturorganisationer, lokale foreninger mv.)
4. Ansøgninger til fonde og puljer
 5. Udarbejdelse af konkurrencemateriale

Arbejdsgruppens medlemmer

Arbejdsgruppen etableres som arbejdsgruppe under Lokaludvalget og Lokaludvalgets sekretariat er tovholdere for gruppen.

Som udgangspunkt forslås det at arbejdsgruppen består af følgende personer:

- Lokaludvalget
- Områdefornyelse Husum
- Energicenter Voldparken
- Indsatsen ift. udsatte unge i Voldparken / Tingbjerg
- Børne- og Ungdomsforvaltningen / Bæredygtig Udvikling: Giuliano Matessi

Undervejs i processen vil der være behov for at trække på særlige ressourcepersoner, der kan være med til at kvalificere projektet. Eksempler herpå er ansatte i kommunes Naturteam og Vandteam når der bliver fokus på hvordan de naturpædagogiske aktiviteter kan spille sammen med de gældende strategier og planer i området. Medarbejdere fra Center fra Byggeri vil med fordel kunne trækkes ind i forbindelse med kvalificeringen af naturcentrets fysiske udformning ligesom et engagement med Lokale- og Anlægsfonden vil betyde at en medarbejder herfra vil deltage i projektudviklingen i en periode.